

Rheolau Ariannol Cyngor Tref Dinbych

Wedi'i ddiweddaru: 02.03.2026

Cadarnhawyd: 23.03.2026

Dyddiad adolygiad nesaf: Ebrill 2027

1.CYFANWIR

1.1 Mae Rheolau Ariannol hyn yn llywodraethu ymddygiad rheolaeth ariannol gan y Cyngor ac ni ellir eu diwygio na'u newid ond trwy benderfyniad y Cyngor.

1.2 Mae'r Rheoliadau hyn yn ffurfio rhan o system reoli mewnol y Cyngor ac yn gweithredu ochr yn ochr â:

- Gorchmynion Sefydlog
- Cod Ymddygiad
- Polisi Rheoli Risg
- Cofrestr Asedau
- Gweithdrefnau Caffael

1.3 Mae'r Cyngor yn gyfrifol yn ôl y gyfraith am sicrhau bod ei reolaeth ariannol yn ddigonol ac effeithiol ac bod gan y Cyngor system gyson o reolaeth fewnol.

1.4 Bydd y Cyngor yn sicrhau:

- Cynhyrchu cyfrifon ar amser
- Diogelu arian cyhoeddus
- Atal a darganfod twyll
- Rhannu clir o gyfrifoldebau

1.5 Bydd y Cyngor yn adolygu effeithiolrwydd ei system reoli fewnol yn flynyddol cyn cymeradwyo Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

1.6 Mae'r Swyddog Cyllid Cyfrifol (SCC) yn swyddog statudol a benodol gan y Cyngor. Caiff y Clerc ei benodi fel SCC oni bai fod penderfyniad arall.

1.7 Bydd y SCC yn:

- Gweithio o dan gyfeiriad polisi'r Cyngor
- Cynnal cofnodion cyfrifon
- Sicrhau cydymffurfiaeth gyda arferion priodol
- Cynhyrchu adroddiadau ariannol
- Rheoli TAW
- Rheoli trefniadau bancio

1.8 Ni fydd y Cyngor yn dirprwyo'r canlynol:

- Cymeradwyo'r gyllideb a'r dreth leol
- Cymeradwyo Datganiad Blynyddol Llywodraethiant
- Cymeradwyo Datganiadau Cyfrifo
- Benthycu
- Diddymu dyledion drwg
- Cymeradwyo Strategaeth Buddsoddi

2. CYFRIFYDDIADAETH A ARCHWILIO

2.1 Bydd cyfrifyddiaeth yn cael ei gynnal yn unol â:

- Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio
- Ymarferion Cywir (JPAG)
- Sylfaen cyfrifo a fabwysiadwyd gan y Cyngor (Derbyniadau a Thaliadau neu Incwm a Gwariant)

2.2 Bydd uno banciau yn cael ei gwblhau o leiaf misol gan y SCC a llofnodir gan Gyngorydd annibynnol ar llofnodwyr banc.

2.3 Bydd y Cyngor yn penodi Archwilydd Mewnol annibynnol ac cymwys.

2.4 Bydd archwiliad mewnol yn:

- Adolygu rheolaethau mewnol
- Adrodd yn ysgrifenedig yn flynyddol

- Bod yn annibynnol o benderfyniadau ariannol

2.5 Bydd y SCC yn sicrhau cael hawliau archwilio cyhoeddus.

2.6 Bydd pob gohebiaeth archwilio yn cael ei hysbysu i'r Cyngor.

3. GOSOD CYLLIDEB

3.1 Bydd yr SCC yn paratoi amcangyfrifon drafft erbyn Ionawr bob blwyddyn.

3.2 Bydd y Cyngor yn:

- Ystyried y gyllideb
- Adolygu cronfeydd neilltuol
- Cymeradwyo'r rhagaraeth erbyn y dyddiad penodedig statudol

3.3 Mae'r gyllideb a gymeradwywyd yn ffurfio sylfaen rheolaeth ariannol.

4. RHEOLAETH CYLLIDEBAU

4.1 Dim ond o fewn y gyllidebau a gymeradwywyd y gellir gwario.

4.2 Mae trosglwyddo rhwng pennau'r gyllideb yn gofyn am gymeradwyaeth y Cyngor.

4.3 Bydd yr SCC yn darparu adroddiadau monitro cyllideb chwarterol sy'n dangos:

- Gwir yn erbyn y gyllideb
- Amrywiadau dros 15% neu £500 (pa bynnag sy'n fwy)

4.4 Gellir awdurdodi gwariant argyfwng gan y Clerc mewn ymgynghoriad â'r Cadeirydd hyd at £1,000 a'i adrodd yn y cyfarfod nesaf.

5. BANCIO A THALIADAU

5.1 Yn bresennol, mae'r Cyngor yn gweithredu system dalu sy'n seiliedig ar sieciau sydd angen dau lofnodwr a awdurdodwyd gan aelodau yn unol â'r Rheoliadau Ariannol hyn.

5.2 Mae'r Cyngor yn cydnabod canllawiau arfer gorau sy'n esblygu a gyhoeddwyd gan Cymdeithas Genedlaethol Cyngorau Lleol (NALC) a Llywodraethu ac Atebolwydd i Gyngorau Lleol o ran dulliau talu electronig diogel, gan gynnwys BACS a bancio rhyngwrwyd gyda rheolaethau awdurdodi dwbl priodol.

5.3 Mae Cyngor Tref Dinbych yn penderfynu y bydd yn ystod y Flwyddyn Ariannol 2026–2027 yn adolygu'n ffurfiol ei drefniadau bancio a thaliadau, gyda'r nod o ystyried cyflwyno dulliau talu electronig modern, o dan amodau:

- Gwarantau rheoli mewnol priodol
- Trefniadau awdurdodi dwbl
- Gwahanu dyletswyddau
- Asesiad risg
- Cymeradwyaeth ffurfiol o'r Cyngor
- Diweddariadau angenrheidiol i'r Rheoliadau Ariannol hyn

5.4 Hyd nes bydd y Cyngor yn penderfynu fel arall, bydd pob taliad yn parhau i gael ei wneud drwy siec yn unol â Rheoliadau 5 a 6.

5.5 Bydd y Cyngor yn cymeradwyo trefniadau bancio.

5.6 Rhaid i bob taliad gael ei awdurdodi drwy benderfyniad y Cyngor neu bwyllgor dirprwyedig.

5.7 Bydd y SCC yn paratoi amserlen o daliadau ar gyfer cymeradwyaeth.

5.8 Bydd taliadau electronig (BACS/Taliadau Cyflymach/CHAPS) yn gofyn am:

- Awdurdodi dwywaith
- Gwahanu cychwyn ac awdurdodi lle bo'n bosibl

5.9 Gellir awdurdodi taliadau contractiol rheolaidd (e.e. cyflogau, cyfleustodau, HMRC) yn flynyddol a'u riportio'n fisol.

5.10 Ni fydd unrhyw arian parod wedi'i gadw.

5.11 Ni ddefnyddir cerdyn credyd neu gerdyn debyd personol ar gyfer pryniannau'r Cyngor.

5.12 Rhaid dilysu newidiadau manylion banc cyflenwr yn annibynnol cyn gwneud unrhyw newidiadau.

6. DULLIAU TALIAD

6.1 Bydd taliadau fel arfer yn cael eu gwneud trwy siec tan i opsiynau trosglwyddo electronig gael eu cadarnhau a'u gweithredu, bydd rheoliadau ariannol yn cael eu diweddaru yn unol â hynny.

6.2 Rhaid i sieciau gael eu llofnodi gan ddau Gynghorydd awdurdodedig.

6.3 Mynediad bancio ar-lein:

- Mewnbynnau unigryw
- Dim cyfrineiriau a rennir
- Dim tystysgrifau cadw
- MFA wedi'i alluogi

6.4 Rhaid prawf pob cymeradwyaeth bancio ar-lein.

7. CYFLOGAU

7.1 Bydd cyflogau'n cael eu talu yn unol â chontractau cyflogaeth.

7.2 Bydd y cyflogres yn cydymffurfio â:

- PAYE
- Yswiriant Gwladol
- Rheoliadau Pensiwn

7.3 Mae newidiadau i daliadau angen cymeradwyaeth y Cyngor.

7.4 Bydd cyfansymiau cyflog yn cael eu riportio fel rhan o amserlen taliadau misol.

8. BENTHYNNIAU A CHYFLWYNIADAU ARIAN

8.1 Mae benthynnu yn gofyn am gymeradwyaeth lawn y Cyngor a chaniatadau angenrheidiol.

8.2 Bydd y Cyngor yn mabwysiadu Strategaeth Buddsoddi ac yn ei hadolygu'n flynyddol.

8.3 Rhaid i fuddsoddiadau:

- Bod yn enw'r Cyngor
- Bod â risg isel
- Cadw cyfalaf

9. INCWM

9.1 Bydd pob incwm yn cael ei gofnodi ac ei fancio'n syth.

9.2 Bydd ffi a thaliadau'n cael eu hadolygu'n flynyddol.

9.3 Mae dyledion drwg yn gofyn am gymeradwyaeth lawn y Cyngor i'w dileu.

9.4 Bydd adroddiadau TAW yn cael eu cyflwyno o leiaf unwaith y flwyddyn.

10. PRYNU

10.1 Rhaid i bob prynu gyflawni gwerth am arian.

10.2 Terfynau prynu (cydlynedig â NALC):

Gwerth Contract	Gofyniad
Hyd at £3,000	Gwirio gwerth rhesymol
£3,001–£25,000	Cael 3 dyfynbris ysgrifenedig
Dros £25,000	Proses tendro ffurfiol
Dros y trothwy Contractau Cyhoeddus	Cydymffurfiaeth lawn â PCR 2015

10.3 Rhaid dilyn Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2015 lle bo'n berthnasol.

10.4 Ni chaiff contractau gael eu rhannu'n artiffisial i osgoi terfynau.

10.5 Nid yw'r Cyngor yn orfodol derbyn y tendr isaf.

11. ASYMAU

11.1 Bydd yr SCC yn cynnal Cofrestreg Asedau.

11.2 Bydd asedau yn cael eu cadarnhau'n flynyddol.

11.3 Mae angen cymeradwyaeth y Cyngor ar gyfer gwaredu asedau dros £500.

11.4 Mae trafodion tir yn gofyn am gymeradwyaeth lawn y Cyngor a gwerthusiad priodol.

12. YSWIRIANT

12.1 Bydd y cwmpas yswiriant digonol yn cael ei gynnal.

12.2 Bydd yswiriant yn cael ei adolygu'n flynyddol ar ôl asesiad risg.

13. RHEOLI RISG

13.1 Dylai'r Cyngor gynnal Polisi Rheoli Risg.

13.2 Dylid adolygu asesiadau risg yn flynyddol.

13.3 Rhaid i weithgareddau newydd gynnwys asesiad risg cyn cael eu cymeradwyo.

14. ELUSENAU

14.1 Pan fydd yn gweithredu fel ymddiriedolwr, dylai'r Cyngor gynnal cyfrifon ar wahân yn unol â gofynion Comisiwn Elusennau.

15. ADOLYGIAD A RHWYSTRA

15.1 Dylid adolygu Rheoliadau Ariannol yn flynyddol.

15.2 Mae rhwystrau yn gofyn am:

- Hysbysiad ymlaen llaw
- Datganiad gan y Cyngor
- Rhesymau wedi'u cofnodi
- Asesiad risg wedi'i ddogfennu